

DEVLET OKULLARI VE ÖZEL OKULLARDAKİ MÜZİK EĞİTİMİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN BİR DEĞERLENDİRME

Evaluation On Music Education Practices in Public and Private Schools

Merve Nur KALE*, Gülnihal GÜL**

ÖZ

Bu araştırmada devlet okulu ve özel okullarda müzik eğitimi uygulamalarındaki farklılıkların ne düzeyde olduğunu tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu kolay ulaşılabılır örneklem yöntemiyle belirlenmiş 10 müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubuna açık uçlu 7 sorudan oluşan görüşme formu ve 4 soruluk demografik bilgi formu uygulanmıştır. Görüşmeler sonucunda elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda devlet okullarında görev yapan müzik öğretmenlerinin ders yüklerinin az olduğu; özel okullarda görev yapan öğretmenlerin ise yoğun bir ders yükü ve iş yükü ile stres altında çalıştıkları, anaokulundan liseye kadar tüm kademelerde müzik derslerini gerçekleştirdikleri tespit edilmiştir. Ayrıca özel okul öğretmenlerin çalıştıkları kurumların fiziki ve maddi koşullarının yeterli olduğu yönünde; devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin ise çalıştıkları kurumların fiziki ve maddi koşullarının yeterli olmadığı yönünde görüş bildirdikleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelime: Özel Okul, Devlet Okulu, Müzik Eğitimi, Müzik Öğretmeni, Fırsat Eşitsizliği.

ABSTRACT

In this article, it is aimed to determine the level of differences on practices of music education between public schools and private schools. Teachers' opinions were taken regarding the differences on practices in music lessons, the adequacy of the activities, and the advantages and disadvantages of these practices in public and private schools. Case study and semi-structured interview technique, which are among qualitative research methods, were used in the research. The study group of the research consisted of 10 music teachers determined by an easily accessible sampling method. An interview form consisting of 7 open-ended questions and a demographic information form with 4 questions were applied to the study group. Descriptive analysis technique was used to analyze the data obtained from the interviews. As a result of this study, it was determined that the course load of music teachers working in public schools is low while teachers working in private schools worked under stress with a high course load and workload, and they are given music lesson in every grade from kindergarten to high school. It was determined that the teachers working in private schools also expressed that the physical and financial conditions of their schools were sufficient, on the other hand, the teachers working in public schools expressed that the physical and financial conditions of their schools were not sufficient.

Keywords: Private Schools, Public Schools, Music Education, Music Teacher, Equality Of Opportunity.

Araştırma Makalesi/ Research Article - Geliş Tarihi/Received Date: 01.06.2020, **Kabul Tarihi/Accepted Date:** 08.12.2020

* Doktora Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, nurmerve kale@gmail.com,
ORCID ID: 0000-0003-0927-5644

** **Sorumlu Yazar/Corresponding Author:** Doç. Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü,
gulnihalgul@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-9437-2419

Atf/Citation: Kale, M, N., Gül, G. (2020) Devlet Okulları ve Özel Okullardaki Müzik Eğitimi Uygulamalarına İlişkin Bir Değerlendirme. 214-228.

Extended Abstract

Although common music lesson syllabus prepared by the Ministry of Education is applied in public schools and private schools in Turkey, it has been thought that there are differences in terms of both administrative and educational conditions. In this context, it is aimed to determine the level of differences on music lesson practices in public schools and private schools in the study. For this purpose, case study, one of the qualitative research method, was used in the study.

Convenience sampling was used to identify the sample group of the study. The interviews were conducted online with 10 music teachers officiating in institutions affiliated to the Uşak Provincial Directorate of National Education. Research data were collected by using semi-structured interview technique. In order to obtain the research data, a demographic information form containing the participants' age, seniority, the institution they worked for and an interview form consisting of 7 open-ended questions was prepared by the researcher. Frequency and percentage calculations were used to analyze the data including demographic information. Descriptive analysis technique was used to analyze the data obtained as a result of the interviews. The data obtained from the research were coded, then divided into themes and interpreted. While making quotations, the names of the participants were coded by shortening as participant 1 (K1) and participant 2 (K2).

In line with the findings obtained from the study, it was determined that music lessons in primary education institutions have been carried out by branch teachers from kindergarten to 8th grade in private schools, and music lessons in middle school have been, however, carried out by branch teachers in only 5th, 6th, 7th and 8th grades in public schools. Music teachers officiating in private schools have been performing the music education in 9th and 10th grade at high school as well. In addition to this, it was indicated that physical and financial conditions of private schools are at a better level than public schools, hence sufficient number of in-class and extracurricular musical activities can be performed in private schools but the number of in-class and extracurricular activities performed by public schools are insufficient due to relevant impossibilities.

In the research, it was also determined that the student numbers in a class in public schools are high and the music lesson is given for an hour according to the syllabus; music lessons in private schools on the other hand are supported with additional lessons and students take part in activities such as individual instruments, orchestras and choirs outside of the lesson hours.

It was found that the course load of music teachers working in public schools is low while teachers working in private schools have been working under stress with an intense course load and workload.

In the research, it was determined that music teachers working in private schools are supported by their institutions in terms of occupational improvement; nevertheless they aren't rewarded for their efforts financially and aren't appreciated by their administrations.

In the light of the findings obtained from the research, the following suggestions can be made:

In our country, the education programs applied in public and private schools are prepared by affiliated ministry and education is carried out in line with these training programs. However, it has been thought that there are differences in the educational opportunities offered to students in private schools and public schools, where different practices are performed in terms of both course hours and in-class-extracurricular activities. With this thought, making efforts to improve programs and physical opportunities in public schools have been considered necessary to reach similar educational opportunities by students and to unearth students' knowledge, skills and abilities.

The fulfillment of the teacher's professional expectations significantly affects job satisfaction as a contentment he/she feels with his/her job. A teacher's high job satisfaction will positively affect the effectiveness and productivity of the education he/she will perform and will contribute the level of his/her students' achievements and guide the generation he/she is training. With this thought, the high job satisfaction of music teachers carrying out music education which is an effective educational tool and field, has been considered significant in terms of raising individuals with high creative power and appreciation level to shape the future.

Bireyin yetenek düzeyine bakılmaksızın herkes için her yaşta kişisel, bilişsel ve sosyal gelişim açısından gerekli olduğu düşünülen genel müzik eğitimi ile bireye genel müzik kültürünün kazandırılması hedeflenmekte; bu eğitim okul öncesi dönemden yüksek öğretime kadar tüm eğitim dönemlerini kapsamaktadır. Genel müzik eğitimi okul öncesi dönemde anasınıfı öğretmenleri, ilkokul döneminde sınıf öğretmenleri, ortaokul ve lise döneminde müzik öğretmenleri, üniversite döneminde ise müzik okutmanları ya da müzik öğretim görevlileri tarafından yürütülmektedir (Akpınar & Karataş, 2019; Küçüköncü, 2000; Uçan, 2018).

Bu kapsamda ilkokul döneminde gerçekleştirilen genel müzik eğitimi ile bireye asgari ulusal müzik kültürünün ve müziğin farklı boyutlarını keşfederek bilişsel ve sezgisel davranışların; ortaokul ve lise dönemlerinde ise bu davranışlarla birlikte duyuşsal ve devinişsel davranışların da kazandırılması hedeflenmektedir (Uçan, 2018). Bu doğrultuda Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet ve özel okullarında ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında genel müzik eğitimi ulusal müzik kültürünün aktarılması, bilgili, bilinçli, yaratıcı, duyarlı bir yaklaşıma ve anlayışa sahip olan bireylerin yetiştirilmesi ve müzik yapmaktan, müzik dinlemekten hoşlanan çok yönlü kitlelerin oluşmasına hizmet etmek genel amaçları doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Müzik dersinin özel amaçları arasında ise öğrencilerin müzik bilgilerini, müzik kültürlerini, işitsel algılarını ve zevklerini, üretme, söyleme ve çalma becerilerini geliştirme, ulusal ve uluslararası kültür ürünlerini tanıtmaya yer almaktadır (Uçan, 2018; Türkmen, 2016).

İlköğretim döneminde müzik eğitimi ilkokul düzeyinde sınıf öğretmenleri, ortaokul düzeyinde ise müzik öğretmenleri tarafından gerçekleştirilmektedir. İlkokul düzeyinde gerçekleştirilen müzik eğitimi ile çocuğa temel düzeyde müziksel bilgi ve becerinin kazandırılması gerekli görülmektedir. Ortaokul düzeyinde ise müzik öğretmeni ile gerçekleştirilen müzik eğitimi yoluyla çocuğun müziksel kültürünün oluşumuna, müziksel beğeni düzeyinin ve estetik algısının gelişimine önemli katkılar sağlanacağı düşünülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığının 2013 yılında hazırladığı program ile birlikte müzik dersi ilköğretim düzeyinde hafta 1 saat ve zorunlu ders kapsamında gerçekleştirilmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2013).

Bu kapsamda ortaokul düzeyinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan müzik ders kitapları ve kılavuz öğretmen kitaplarındaki içeriğe uygun olarak müzik eğitiminin gerçekleştirilmesi ve programdaki kazanımlara uygun etkinliklerin ve araç-gereçlerin kullanılması ön görülmektedir. Ancak MEB'e bağlı olarak eğitim gerçekleştirilen özel okullarda Bakanlığın belirlediği müzik öğretim programı dışında farklı programların uygulandığı görülmektedir (Akıncı, 2018; Üzümlü, 2019). Ayrıca söz konusu kurumlarda öğrencilere müzik ders saatleri haricinde müzik atölyeleri, bireysel müzik dersleri, koro dersleri vb. ek etkinliklerle yoğun bir müzik eğitimi fırsatının sunulduğu görülmektedir (Cüceoğlu Önder & Yıldız, 2017; Üzümlü, 2019).

Yapılan çalışmalar incelendiğinde devlet okulları ve özel okullarda gerçekleştirilen eğitimin içeriğine ve farklılıklarına yönelik pek çok araştırmanın yapıldığı tespit edilmiştir.

Yılmaz (2019) yapmış olduğu çalışmada aynı ilçede ilköğretim 2. kademe devlet ve özel okullarda görev yapan müzik öğretmenlerinin meslekte ekonomik-fiziki koşulların ve sosyal-psikolojik bakımdan yaşadıkları sorunların benzerlikleri ve farklılıklarına ilişkin görüşlerini belirlemeyi ve karşılaştırmayı, bunun eğitime yansımalarını ortaya koymayı amaçlamış; araştırmanın sonucunda devlet okullarında sınıf mevcutlarının ve ders saatinin eğitimin verimini düşürdüğünü tespit etmiştir.

Üzümlü (2019) yapmış olduğu çalışmada özel okullarda ve devlet okullarındaki müzik eğitimini farklı değişkenler açısından incelemiş; çalışmanın sonucunda özel okullardaki öğretmenlerin müzik dersiyle ilgili çalışmalarını devlet okulundaki öğretmenlere göre daha rahat bir şekilde yürüttüklerini tespit etmiştir.

Gören ve İnanç (2017) yapmış oldukları çalışmada kamu ve özel okullarda görevli fen bilgisi öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyleri arasındaki farkları tespit etmeyi amaçlamış; çalışmanın sonucunda özel okullarda görev yapan öğretmenlerin yaratıcılık düzeyleri ile devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin yaratıcılık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

Dwipmallika (2017) yapmış olduğu çalışmada devlet ve özel okullarında gerçekleştirilen eğitimin kalitesini karşılaştırmayı amaçlamış; çalışmanın sonucunda özel okulların, devlet okullarına göre eğitim kalitesi ve fiziksel koşullarının daha iyi olduğunu tespit etmiştir.

Iqbal (2012) yapmış olduğu çalışmada devlet okulları ve özel okullardaki yönetim uygulamaları ve fiziksel koşulları karşılaştırmayı amaçlamış; çalışmanın sonucunda devlet okullarının, özel okullara oranla daha iyi tesisler, geniş binalara, yüksek nitelikli personele ve insan odaklı yönetim sistemine sahip olduğunu tespit etmiştir.

Bu kapsamda Türkiye’de devlet okulları ve özel okullarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ortak müzik dersi programı uygulanmasına rağmen; gerek yönetsel gerekse eğitimsel koşullar açısından farklılıklar olduğu düşünülmektedir. Buradan yola çıkarak bu çalışmada devlet okulları ve özel okullarda müzik eğitimi uygulamalarındaki farklılıkların ne düzeyde olduğunu tespit edilmesi amaçlanmıştır; bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Devlet okulları ve özel okullarda gerçekleştirilen müzik eğitimi uygulamalarındaki farklılıklara ilişkin müzik öğretmeni görüşleri nelerdir?
2. Devlet okulları ve özel okullarda görev yapan müzik öğretmenlerinin gerçekleştirdikleri etkinliklerin yeterliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Müzik öğretmenlerinin kurumlarındaki müzik eğitimi uygulamalarını gerçekleştirme açısından avantaj ve dezavantajlarına ilişkin görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışmaları araştırmalarda, bir olayı meydana getiren ayrıntıları görmek ve tanımlamak, bir olayı değerlendirmek ve olaya ilişkin muhtemel açıklamaları geliştirmek amacıyla kullanılır (Büyüköztürk vd., 2016). Durum çalışması güncel bir olguyu kendi gerçekliği içinde çalışan olgu ve içinde bulunulan içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla veri kaynağının olduğu durumlarda kullanılan bir araştırma yöntemidir (Yin, 1984, aktaran Yıldırım & Şimşek, 2016). Durum çalışmasında gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama teknikleri kullanılmakta; algıların ve olayların doğal ortamında gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir süreç izlenmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2016).

Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklem grubunun belirlenmesinde kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir durum örneklemesinde araştırmacıya yakın olan ve erişimi kolay olan bir durumu seçer. Bu örnekleme yöntemi araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır. Genellikle az maliyetli olduğu düşünülür (Yıldırım & Şimşek, 2016).

Araştırma için yapılan görüşmeler Uşak İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı kurumlarda görev yapan 10 müzik öğretmeniyle internet ortamında gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların demografik bilgilerine Tablo 1’ de yer verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgilerine Ait Bulgular

Çalıştığı Kurum	Cinsiyet	N	%
Devlet Okulu	Erkek	2	40
	Kadın	3	60
	Toplam	5	100
Çalıştığı Kurum	Cinsiyet	N	%
Özel Okul	Erkek	1	20
	Kadın	4	80
	Toplam	5	100
Çalıştığı Kurum	Yaş	N	%
Devlet Okulu	24-30	2	40
	31-37	2	40
	38-44	1	20
	Toplam	5	100
Çalıştığı Kurum	Yaş	N	%
Özel Okul	24-30	3	60
	31-37	2	40
	38-44	-	-
	Toplam	5	100
Çalıştığı Kurum	Hizmet Yılı	N	%
Devlet Okulu	1-5 Yıl	-	-
	6-10 Yıl	4	80
	20 Yıl ve Üstü	1	20
	Toplam	5	100
Çalıştığı Kurum	Hizmet Yılı	N	%
Özel Okul	1-5 Yıl	3	60
	6-10 Yıl	2	40
	20 Yıl ve Üstü	-	-
	Toplam	5	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan ve devlet okullarında görev yapan müzik öğretmenlerinin %40’ının erkek, %60’ının kadın olduğu; %40’ının 24-30 ve 31-37 yaş, %20’sinin 38-44 yaş aralığında olduğu; %80’inin 6-10, %20’sinin ise 20 yıl ve üstü hizmet yılına sahip olduğu belirlenmiştir. Özel okullarda görev yapan katılımcıların ise %20’sinin erkek, %80’inin kadın olduğu; %60’ının 24-30 yaş ve %40’ının 31-37 yaş aralığında olduğu; %60’ının 1-5, %40’ının ise 6-10 yıl hizmet yılına sahip olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre özel okullarda genel olarak kadın tercih edildiği düşünülebilir. Bununla birlikte özel okulda görev yapan öğretmenlerin çoğunlukla meslek hayatının başında oldukları da söylenebilir.

Tablo 2’de katılımcıların müzik dersine girdikleri sınıf derecelerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 2. Müzik Öğretmenlerinin Derslerine Girdikleri Sınıf Dereceleri

Çalıştığı Kurum	Katılımcı	Sınıf Dereceleri
Özel Okul	Katılımcı 1	Anaokulu, ilkokul 1. ve 2. sınıf, ortaokul 5. sınıf
Devlet Okulu	Katılımcı 2	Ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf
Özel Okul	Katılımcı 3	İlkokul 1, 2, 3 ve 4. sınıf, ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf, lise 9. ve 10. sınıf
Devlet Okulu	Katılımcı 4	Ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf
Özel Okul	Katılımcı 5	İlkokul 1, 2, 3 ve 4. sınıf, ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf
Özel Okul	Katılımcı 6	Anaokulu, ilkokul 1, 2, 3 ve 4. sınıf, ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf
Özel Okul	Katılımcı 7	5, 6, 7 ve 8. sınıf, lise 9, 10, 11, ve 12. sınıf
Devlet Okulu	Katılımcı 8	Ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf
Devlet Okulu	Katılımcı 9	Ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf
Devlet Okulu	Katılımcı 10	Ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf

Katılımcıların 5'inin özel okulda 5'nin de devlet okullarında görev yaptıkları görülmektedir. Özel okulda görev yapan katılımcıların 1'inin ilkokul 1, 2, 3 ve 4. sınıf, ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf, lise 9. ve 10. sınıf derecelerine, 2'sinin anaokulu, ilkokul 1. ve 2. sınıf, ortaokul 5. sınıf, 2'sinin ilkokul 1, 2, 3 ve 4. sınıf, ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf, devlet okulunda görev yapan 5 katılımcının ise sadece ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf dereceleri ile müzik dersi yaptıkları görülmektedir. Tablo 2'de de görüldüğü gibi özel okullarda görev yapan katılımcıların anaokulundan liseye tüm kademelerde derse girdiği belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri görüşme tekniği türlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde soru ve cevap yöntemi esastır. Görüşmelerde kendini ifade etme imkanı tanınması ve sorularla istenildiğinde konunun detaylarına inilebilmesi, yöntemin en avantajlı yönlerinden biridir. İnilen detaylarda güvenilirliğin azalması ve uzayan zaman dilimi ise yöntemin dezavantajları içinde sayılabilir (Büyüköztürk vd., 2016).

Araştırma verilerini elde etmek üzere araştırmacı tarafından katılımcıların yaş, kıdem, çalışılan kurum bilgilerini içeren bir demografik bilgi formu ve açık uçlu 7 sorudan oluşan görüşme formu hazırlanmıştır. Hazırlanan sorular geçerliği sağlamak amacı ile uzman görüşüne sunulmuş, uzman görüşleri doğrultusunda görüşme formuna son hali verilmiştir.

Verilerin Analizi

Demografik bilgilerin yer aldığı verilerin analizi için frekans ve yüzde hesaplaması kullanılmıştır. Görüşmeler sonucunda elde edilen verilerin çözümlenmesinde ise betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Betimsel analiz daha çok araştırmanın kavramsal yapısının önceden açık biçimde belirlendiği araştırmalarda kullanılır ve görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir (Çepni, 2018).

Araştırmadan elde edilen veriler kodlanmış, daha sonra temalara ayrılmış ve yorumlanmıştır. Alıntılar yapılırken katılımcıların isimleri katılımcı 1 (K1), katılımcı 2 (K2) şeklinde kısaltılarak kodlama yapılmıştır.

Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için veriler iki alan uzmanının görüşüne sunulmuş ve tutarlılık incelemesi yapılmıştır. Yapılan araştırma sonucu görüş birliği ve görüş ayrılıkları tespit edilmiş, güvenilirlik hesaplama formülü P (Tutarlılık Yüzdesi) = $\frac{Na}{Nt} \times 100$ (İki formda aynı kodlanan madde sayısı) * 100 / Nt (Bir formda bulunan toplam madde sayısı) kullanılarak hesaplanmıştır (Çepni, 2018). Uzmanların değerlendirmeleri arasındaki uyum 87.93 çıkmıştır. Bu değer 70 veya daha üstünde olması yeterli görüldüğünden (Miles ve Huberman, 1994, aktaran Baş, 2014), veri analizi için güvenilirliğin sağlandığı kanısına varılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin araştırma sorularına verdikleri yanıtlardan elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3’de katılımcıların çalıştıkları kurumlarda gerçekleştirilen müzik eğitimi uygulamalarına ilişkin görüşlerinden elde edilen “uygulamalar” temasına ilişkin kodlara yer verilmiştir.

Tablo 3. Çalıştığı Kurumda Gerçekleştirilen Müzik Eğitimi Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Tema	Çalıştığı Kurum	Kodlar	Katılımcılar
Uygulamalar	Devlet Okulu	Çağdaş Öğretim Yöntemleri	K2,K8,K10
		EBA Destekli Anlatım	K8
		Koro Çalışmaları	K4,K9
		Orkestra/Oda Müziği Çalışmaları	K4
		Çalgı Eğitimi	K2,K8,K9,K10
		Bona ve Solfej Eğitimi	K2
		Kulaktan Öğretim	K2
	Karaoke	-	
	Özel Okul	Çağdaş Öğretim Yöntemleri	K1,K3,K5,K7
		EBA Destekli Anlatım	K1,K5
		Koro Çalışmaları	K6,K7
		Orkestra/Oda Müziği Çalışmaları	K6
		Çalgı Eğitimi	K1,K3,K5,K6,K7
		Bona ve Solfej Eğitimi	-
Kulaktan Öğretim		-	
Karaoke	K1,K3		

Tablo 3’de de görüldüğü gibi çalışılan kurumda gerçekleştirilen müzik eğitimi uygulamalarına ilişkin görüş bildiren katılımcılar bulunmaktadır. Devlet okullarında çalışan katılımcıların “uygulamalar” temasına ilişkin olarak çağdaş öğretim yöntemleri (3), EBA destekli anlatım (1), koro çalışmaları (2), orkestra/oda müziği çalışmaları (1), çalgı eğitimi (4), bona ve solfej eğitimi (1) ve kulaktan öğretim (1) yönünde görüş bildirdikleri; özel okulda görev yapan katılımcıların ise çağdaş öğretim yöntemleri (4), EBA destekli anlatım (2), koro çalışmaları (2), orkestra/oda müziği çalışmaları (1), çalgı eğitimi (5) ve karaoke (2) yönünde görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Gerek devlet okullarında gerekse özel okulda görev yapan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun çağdaş müzik öğretim yöntemlerini derslerinde kullandıkları görülmektedir. Bununla birlikte devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun, özel okulda görev yapan öğretmenlerin ise tamamının çalgı eğitimine yer verdiği; devlet okulunda görev yapan bir katılımcının (K2) bona-solfej eğitimine ve kulaktan öğretim yöntemine derslerinde yer verdiği, özel okulda görev yapan katılımcıların ise yer vermediği görülmektedir. Ayrıca özel okulda görev yapan katılımcıların bazılarının karaokeyi derslerinde müzik eğitimi uygulaması olarak kullandığı tespit edilmiştir. Buradan yola çıkarak katılımcıların bona-solfej eğitimi ve kulaktan öğretim yöntemine yeterince yer vermediği düşünülebilir.

Bu temaya ilişkin katılımcı görüşlerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

“Kulaktan eğitim, Orff destekli eğitim, solfej ve bona eğitimi uyguluyorum (K2)”.

“Hafta sonu programlarında ilkokul kademesine temel piyano eğitimi verilmektedir. Bunun dışında hafta içi ders programlarında melodika çalınmaktadır. Lise kademesinde ise blok flüt çalınmaktadır (K3)”.

Tablo 4’de katılımcıların “kurum içi ve dışında yer aldıkları müziksel etkinlikler” temasına ilişkin görüşlerinden elde edilen alt tema ve kodlara yer verilmiştir.

Tablo 4. Kurum İçi ve Dışında Yer Aldıkları Müziksel Etkinlikler Temasına İlişkin Katılımcı Görüşleri

Çalıştığı Kurum	Alt Tema	Kodlar	Katılımcılar
Devlet Okulu	Kurum İçi Etkinlik	Belirli Gün ve Haftalara Yönelik Etkinlikler	K2, K4, K8, K9, K10
		Koro ile Etkinlikler	K2, K4, K8, K9, K10
		Çalgı ile etkinlikler	K2, K4, K8, K9, K10
		Belgesel/Film İzleme	-
		Yıl Sonu Konserleri	K4, K9
Devlet Okulu	Kurum Dışı Etkinlik	Senfoni Orkestrası Konserlerine Gitme	-
		Korolar Şenliklerine Katılım	K2, K9, K10
Özel Okul	Kurum İçi Etkinlik	Belirli Gün ve Haftalara Yönelik Etkinlikler	K1, K3, K5, K6, K7
		Koro ile Etkinlikler	K1, K3, K6, K7
		Çalgı ile Etkinlikler	K3, K6, K7
		Belgesel/Film İzleme	K7
		Yıl Sonu Konserleri	-
		Müzik Dinletileri	K1, K5, K6
Özel Okul	Kurum Dışı Etkinlik	Senfoni Orkestrası Konserlerine Gitme	K5
		Korolar Şenliklerine Katılım	K1, K5, K6

Kurum içi etkinlikler. Devlet okullarında görev yapan katılımcıların kurum içi etkinlik olarak belirli gün ve haftalara yönelik etkinlikler (5), koro ile etkinlikler (5), çalgı ile etkinlikler (5), yıl sonu konserleri (2); kurum dışı etkinlik olarak ise koro şenliklerine katılım (3) yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Özel okullarda görev yapan katılımcıların ise kurum içi etkinlikler olarak belirli gün ve haftalara yönelik etkinlikler (5), koro ile etkinlikler (4), çalgı ile etkinlikler (3), belgesel/film izleme (1) ve müzik dinletileri (3); kurum dışı etkinlikler olarak ise senfoni orkestrası konserlerine gitme (1) ve koro şenliklerine katılım (3) yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Kurum içi alt temasında katılımcıların büyük çoğunluğunun koro ile etkinliklerde ve tamamının belirli gün ve haftalara yönelik etkinliklerde yer aldıkları tespit edilmiştir. Bununla birlikte devlet okullarında görev yapan katılımcıların çalgıya yönelik etkilere özel okullarda görev yapan katılımcılara oranla daha fazla yer verdikleri; özel okullarda görev yapan katılımcıların devlet okullarındaki katılımcılardan farklı olarak kurum içerisinde müzik dinletilerine yer verdikleri görülmektedir. Ancak devlet okullarında kurum içi etkinlik olarak yıl sonu konserlerine katılımcıların kısmen yer verdiği, özel okullarda görev yapan katılımcıların ise hiç yer vermediği görülmektedir. Özel okulda eğitim gören öğrencilerin bu açıdan yıl boyunca aldıkları müzik eğitimini daha kalabalık seyirci kitlesine sergileme açısından yetersiz kaldıkları düşünülebilir.

“Kurum İçi Etkinlik” alt temasına ilişkin olarak katılımcı görüşlerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

“Her salı ve perşembe günleri sabah toplantısında enstrüman çalan çocuklar okulda müzik dinletisi verirler. Koridor müzikleri günleri olur ve enstrüman çalmak isteyen öğrenciler, okul öğrencilerine ve öğretmenlerine müzik dinletisi sunarlar. İlkokul ve ortaokul korusu belirli gün ve haftalar kapsamında düzenlenen etkinliklerde yer almaktadır (K1)”.

“Okulda her salı sanat günü dinletisi, bireysel ve toplu performans dinleti günleri, belirli gün ve haftalar etkinlikleri, koro konseri gibi etkinlikler yapılıyor (K5)”.

“Okul korusu 25 öğrenci, okul orkestrası 30 öğrenci ile okulda belirli gün ve haftalarda etkinlikler yapıyoruz (K8)”.

Kurum dışı etkinlikler. Devlet okullarında görev yapan katılımcıların korolar şenliklerine katılım (3) yönünde; özel okullarda görev yapan katılımcıların ise senfoni orkestrası konserlerine gitme (1) ve korolar şenliklerine katılım (3) yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. “Kurum Dışı Etkinlik” alt temasına ilişkin olarak katılımcı görüşlerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

“İlimizde gerçekleşen koro festivallerine katılıyoruz (K9)”.

“Öğrencilerle senfoni konserine gidiyoruz (K5)”.

Tablo 5’de katılımcıların kurumlarında çalgı eğitimi yapılma durumuna ilişkin görüşlerinden elde edilen “çalgı eğitimi” temasına ilişkin kodlara yer verilmiştir.

Tablo 5. Çalışılan Kurumda Çalgı Eğitimi Yapılma Durumuna İlişkin Katılımcı Görüşleri

Tema	Çalıştığı Kurum	Alt Tema	Kodlar	Katılımcılar	
Çalgı Eğitimi	Devlet Okulu	Yapılma Durumu	Piyano	K2	
			Gitar	K8, K9	
			Keman	K2, K8	
			Bağlama	K8, K9	
			Bateri	K8, K9	
	Özel Okul	Yapılmama Durumu	Kalabalık Gruplar	K4, K10	
			Ortam Yetersizliği	K4, K10	
			Yapılma Durumu	Piyano	K1, K3, K5, K6, K7
				Gitar	K1, K3, K5, K6
				Keman	K5, K6
Bağlama	K5				
Bateri	K6				
Özel Okul	Yapılmama Durumu	Kalabalık Gruplar	-		
		Ortam Yetersizliği	-		

Yapılma Durumu. Devlet okullarında görev yapan katılımcıların piyano (1), gitar (2), keman (2), bağlama (2) ve bateri (2) çalgılarının; özel okullarda görev yapan katılımcıların ise piyano (5), gitar (4), keman (2), bağlama (1) ve bateri (1) çalgılarının eğitimlerinin verildiği yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Devlet okullarında görev yapan katılımcıların çalgı eğitimine kısmen yer verdikleri, özel okullarda görev yapan katılımcıların tamamının kurum imkanları doğrultusunda çalgı eğitimine yer verdikleri görülmektedir.

“Yapılma Durumu” alt temasına ilişkin katılımcı görüşlerinden bazılarını aşağıda yer verilmiştir.

“Kulüp derslerinde bireysel piyano ve gitar çalışmaları yapılıyor (K1)”.

“Piyano, keman, bağlama ve gitar dersleri yapılıyor (K5)”.

“Gitar, keman ve bağlama dersleri yapılıyor. Fakat birebir değil, küçük gruplar halinde ders yapabiliyoruz (K8)”.

Yapılmama durumu. Devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin kalabalık gruplar (2) ve ortam yetersizliği (2) nedenleri ile çalgı eğitiminin yapılamadığı yönünde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Katılımcıların çalgı eğitiminin “Yapılmama Durumu” alt temasına ilişkin olarak katılımcı görüşlerinden bazılarını aşağıda yer verilmiştir.

“Öğrenci gruplarının kalabalık olması, ders saatinin yetersiz olması, enstrümanların ve müzik sınıfının olmamasından dolayı yapılamıyor (K4)”.

“Fiziksel imkan yetersizliği ve kalabalık öğrenci gruplarından dolayı yapılamıyor (K10)”.

Tablo 6’da katılımcıların çalıştıkları kurumda gerçekleştirilen ders içi ve dışı etkinliklerin yeterliğine ilişkin görüşlerinden elde edilen “Etkinlik Yeterliği” temasına ait kodlara yer verilmiştir.

Tablo 6. Çalışılan Kurumda Gerçekleştirilen Ders İçi ve Dışı Etkinliklerin Yeterliğine İlişkin Katılımcı Görüşleri

Tema	Çalıştığı Kurum	Alt Tema	Kodlar	Katılımcılar
Etkinlik Yeterliği	Devlet Okulu	Ders İçi Etkinlikler	Yeterli	-
			Yetersiz	K2, K4, K8, K9, K10
		Ders Dışı Etkinlikler	Yeterli	-
			Kısmen Yeterli	K2, K9
			Yetersiz	K4, K8, K10
	Özel Okul	Ders İçi Etkinlikler	Yeterli	K1, K3, K5, K6, K7
			Yetersiz	-
		Ders Dışı Etkinlikler	Yeterli	K1, K3, K5, K6, K7
			Kısmen Yeterli	-
			Yetersiz	-

Devlet okulunda görev yapan katılımcıların ders içi etkinlikleri yetersiz (5); ders dışı etkinlikleri ise kısmen yeterli (2) ve yetersiz (3) buldukları yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Özel okulda görev yapan katılımcıların ise ders içi ve ders dışı etkinlikleri yeterli (5) buldukları yönünde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Tablo 5 ve Tablo 6'daki bulgulardan yola çıkarak özel okullardaki fiziksel imkanların ve müzik ders saatlerinin özel okullarda gerçekleştirilen müzik etkinliklerinin yeterliğini olumlu yönde etkilediği düşünülebilir.

“Etkinlik Yeterliği” temasına ilişkin olarak katılımcı görüşlerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

“Sınıflar oldukça kalabalık, fiziksel imkanlar yetersiz, ders saati az, enstrüman yok bu eksikliklerden olayı yapamıyoruz (K4)”.

“Özel okul olduğu için elimizin altında teknolojiden faydalanabileceğimiz cihazların olması, ders içi etkinliklerde kullanabileceğimiz enstrümanların olması, çocukların ilgisini çekebileceğimiz birçok kaynağın bulunmasından dolayı çok fazla ders içi etkinlik yapıyoruz (K6)”.

“Maddi ve fiziksel imkanların iyi olmasından dolayı çok fazla ders dışı etkinlik düzenlemekteyiz. Bunlar koridor konserleri, festivaller, müzik dinleti saatleri gibi etkinliklerdir (K1)”.

“Fiziksel imkanların yetersiz olduğu bir devlet okulu olduğu için az etkinlik yapabiliyoruz (K10)”.

“Çalışma ve etkinlik yapabileceğimiz alan yok (K8)”.

Tablo 7'de katılımcıların çalıştıkları kurumun avantajlarına ilişkin görüşlerden elde edilen “Kurum Avantajları” temasına ilişkin kodlara yer verilmiştir.

Tablo 7. Çalışılan Kurumun Avantajlarına İlişkin Katılımcı Görüşleri

Tema	Çalıştığı Kurum	Kodlar	Katılımcılar
Kurum Avantajları	Devlet Okulu	Kurum Maddi İmkanları	-
		İdari Takdir/Destek	K4, K8, K9
		Maddi Destek	-
		Mesleki Gelişime Destek	-
		Tatil Süresi	K2, K10
	Özel Okul	Kurum Maddi İmkanları	K1, K3
		İdari Takdir/Destek	K7
		Maddi Destek	K5, K7
		Mesleki Gelişime Destek	K5, K6, K7
		Tatil Süresi	-

Katılımcıların çalıştıkları kurumun avantajlarına ilişkin olarak devlet okullarında çalışan katılımcıların idari takdir/destek (3) ve tatil süresi (2); özel okullarda çalışan katılımcıların ise kurum maddi imkanları (2), idari takdir/destek (1), maddi destek (2), mesleki gelişime destek (3) yönünde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Bu bulgulardan yola çıkarak devlet okullarında çalışan müzik öğretmenlerinin çalışmalarından ötürü idari takdir/destek gördükleri ve devlet okulunu tatil süresi açısından avantajlı olarak gördükleri düşünülebilir. Bununla birlikte özel okullarda çalışan müzik öğretmenlerinin ise kurumların maddi imkanlarını avantaj olarak gördükleri, mesleki gelişimlerine yönelik olarak kurum tarafından desteklendikleri, ancak yaptıkları çalışmalar açısından idareden yeterli destek ve takdiri görmediklerini düşündükleri söylenebilir.

“Kurum avantajları” temasına ilişkin katılımcı görüşlerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

“Özel okul olduğu için enstrüman eksikliğimiz yok. Eksik olsa da hemen tamamlanıyor. İstedığımız tüm konser etkinliklerine ve eğitimlere rahatlıkla gidebiliyoruz ayrıca katılacağımız eğitimlerin ücretlerini de kurum karşılıyor bunlar benim için avantajdır (K5)”.

“Kurumun 2 ay yaz tatilinin olması ve tüm resmi tatillerde tatil olması benim için en güzel avantajıdır (K2)”.

“İdarenin çok destekleyici ve müzik dersi için elinden geleni yapıyor olması avantajıdır (K8)”.

Tablo 8'de katılımcıların çalıştıkları kurumdan mesleki beklentilerine ilişkin görüşlerden elde edilen “Mesleki Beklenti” temasına ait kodlamalara yer verilmiştir.

Tablo 8. Çalışılan Kurumdaki Mesleki Beklentilere İlişkin Katılımcı Görüşleri

Tema	Çalışılan Kurum	Kodlar	Katılımcılar
Mesleki Beklenti	Devlet Okulu	Yapılan Çalışmaların Reklamı	-
		Derse Önem Verilmesi	K2, K10
		Mesleki Gelişim Desteği	K4, K8
		Materyal Desteği	K4, K8, K9
		Maddi Tatmin	-
		Rahat Çalışma Ortamı	K4, K8
	Özel Okul	Yapılan Çalışmaların Reklamı	K1
		Derse Önem Verilmesi	-
		Mesleki Gelişim Desteği	K3, K6
		Materyal Desteği	-
		Maddi Tatmin	K5, K6, K7
		Rahat Çalışma Ortamı	-

Katılımcıların çalıştıkları kurumdan mesleki beklentilerine ilişkin olarak devlet okullarında çalışan katılımcıların derse önem verilmesi (2), mesleki gelişim desteği (2), materyal desteği (3), rahat çalışma ortamı (2); özel okullarda çalışan katılımcıların ise yapılan çalışmaların reklamı (1), mesleki gelişim desteği (2), maddi tatmin (3) yönünde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Buradan yola çıkarak devlet okullarında çalışan katılımcıların derse önem verilmesi, mesleki gelişim ve ders için materyal desteğinin sağlanması açısından beklenti içerisinde oldukları görülmektedir. Özel okullarda çalışan katılımcıların ise özellikle maddi açıdan beklenti içerisinde oldukları söylenebilir.

“Mesleki Beklenti” temasına ilişkin katılımcı görüşlerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

“Müzik dersine gereken önemin verilmesi, toplumdaki gereksiz ders imajının silinmesi ve velilerin not baskısı kurmasına izin verilmemesi beklentilerimin arasındadır (K2)”.

“Mesleki olarak beklentim materyal desteği ve zaman desteğidir. Festivallere katılma, ders içi ve dışı etkinliklere destek olmaları mesleki açıdan beklentimdir (K9)”.

“Rahat bir çalışma ortamının sağlanması, imkanların iyileştirilmesi ve artırılması, gerekli enstrümanları bize sağlanması, ek müzik çalışması yapabileceğimiz kursların açılmasına olanak sağlayarak ders saatinin az da olsa bu şekilde artırılması yönünde beklentilerim var (K8)”.

“Bir an önce MEB kadrosuna geçmek istiyorum. Çünkü kurumum çok fazla çalıştırıp az ödenek veriyor. Emeğimin karşılığını maddi yönden almak istiyorum (K5)”.

“Müzik öğretmeni olarak çok fazla aktif durumdayız diğer branşlara göre fiziksel olarak daha çok yoruluyoruz. Bunların fak edilmesini beklerdim. Maddi olarak daha iyi maaş performansı bekliyorum (K7)”.

“Okulda verdiğimiz eğitimleri, projeleri kaliteli işleri dışarıya iyi taşımalarını bir okul olarak yaptığımız işlerin tanıtımını iyi yapmalarını bekliyorum (K1)”.

Tablo 9’da katılımcıların çalıştıkları kurumun beklentileri karşılama durumuna ilişkin görüşlerden elde edilen “Beklenti Karşılama Durumu” temasına ait kodlamalara yer verilmiştir.

Tablo 9. Kurumun Beklentileri Karşılama Durumuna İlişkin Katılımcı Görüşleri

Tema	Çalışılan Kurum	Alt Tema	Kodlar	Katılımcılar
Beklenti Karşılama Durumu	Devlet Okulu	Olumlu	Ders İçin Uygun Fiziksel Ortam	-
			İdarenin Olumlu Yaklaşımı	K2, K8, K10
			Kurum Dışı Etkinlik Katılımına Destek	K9
		Olumsuz	Plansızlık	-
			Takdir Görmeme	K9
			Yüksek Beklenti	-
	Özel Okul	Olumlu	Düşük Maaş	-
			Fiziksel Yetersizlik	K4, K8, K10
			Yoğun İş Yükü	-
			Materyal Desteği	K1, K5, K7,
		Olumsuz	Ders İçin Uygun Fiziksel Ortam	K1, K5, K7
			İdarenin Olumlu Yaklaşımı	K3
			Kurum Dışı Etkinlik Katılımına Destek	-
			Plansızlık	K1
Olumsuz	Takdir Görmeme	K5		
	Yüksek Beklenti	K1		
	Düşük Maaş	K3, K5, K7		
	Fiziksel Yetersizlik	-		
			Yoğun İş Yükü	K1, K6

Olumlu. Devlet okulunda görev yapan katılımcıların idarenin yaklaşımı (3) ve kurum dışı etkinlik katılımına destek (1) açısından kurumlarının beklentilerini karşıladığı yönünde; özel okulda görev yapan katılımcılar ise materyal desteği (3), ders için uygun fiziksel ortam (3) ve idarenin olumlu yaklaşımı (1) açısından kurumlarının beklentilerini karşıladığı yönünde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Buradan yola çıkarak devlet okulunda çalışan katılımcıların çalıştıkları kurumlarda idarenin yaklaşımı açısından, özel okulda çalışan katılımcıların ise materyal desteği ve uygun fiziksel ortam açısından beklentilerinin karşılandığını düşündükleri söylenebilir.

“Olumlu” alt temasına ilişkin katılımcı görüşlerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

“Kurumda müzik aletlerinin eksiksiz olması, ders için gerekli materyallerin olması ve müzik sınıfının bulunması gibi imkanlar beklentilerimi karşılıyor (K1).”

“Görüş ve önerilerime karşı olumlu bir tutum içerisinde olmaları, beni her konuda desteklemeleri bakımından beklentimi karşılamaktadır (K4).”

Olumsuz. Devlet okulunda görev yapan katılımcıların kurumlarının beklentilerini olumsuz yönde takdir görmeme (1) ve fiziksel yetersizlik (3) açısından; özel okulda görev yapan katılımcıların ise plansızlık (1), takdir görmeme (1), yüksek beklenti (1), düşük maaş (3) ve yoğun iş yükü (2) açısından karşılamadığı yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Buradan yola çıkarak devlet okulunda görev yapan katılımcıların özellikle fiziksel yetersizlik yönünde kurumlarının beklentilerini karşılamadığını düşündükleri söylenebilir. Özel okullarda çalışan katılımcıların ise yoğun iş yükü içerisinde çalıştıklarını ancak maddi açıdan beklentilerini kurumlarının karşılamadığını düşündükleri görülmektedir.

“Olumsuz” alt temasına ilişkin katılımcı görüşlerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

“1 hafta öncesinden etkinlik koyuyorlar ve son dakika proje istiyorlar. Yaptığımız işlerde teşekkür edilmiyor. Plansız hareket ediliyor ve sürekli diken üstündeyiz. Bu durum stresli olmamıza neden oluyor (K1).”

“Kurum içerisindeki yetersiz alanlar müzik sınıfının olmaması beklentilerimi karşılamıyor (K10).”

“Maddi yönde beklentilerimi karşılamadığını düşünüyorum (K7).”

Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda ilköğretim kurumlarında özel okullarda anaokulundan 8. sınıfa kadar müzik derslerinin branş öğretmenleri tarafından, devlet okullarında ise sadece ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıfların müzik derslerinin branş öğretmenleri tarafından gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Ayrıca özel okullarda görev yapan müzik öğretmenlerinin lise 9. ve 10. sınıflarda da müzik eğitimini gerçekleştirdikleri belirlenmiştir. Bununla birlikte özel okulların fiziki ve maddi koşullarının devlet okullarına göre daha iyi düzeyde olduğu; özel okulların bu imkanlardan dolayı yeterli sayıda ders içi ve ders dışı müziksel etkinlikler gerçekleştirebilirken, devlet okullarının söz konusu imkansızlıklar nedeniyle gerçekleştirdikleri ders içi ve ders dışı etkinliklerin sayısal olarak yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde yapılan çalışmalarda da özel okullara yapılan yatırımların fazla olması nedeniyle bu kurumlarda eğitim alan öğrencilerin pek çok etkinlikte aktif olarak görev aldığı sonucuna ulaşılmıştır (Öztopalan, 2007; Üzümlü, 2019; Yılmaz, 2019). Buradan yola çıkarak özel ve devlet okullarındaki öğrencilere benzer fırsatların sunulabilmesi açısından devlet okullarındaki öğrencilere de daha fazla müzikal etkinlikte bulunabilme olanağı sağlanarak söz konusu bu öğrencilerin müzikal gelişimlerine yön verilmesi gerekli görülmektedir.

Araştırmada devlet okullarındaki sınıf mevcutlarının fazla olduğu ve müzik dersinin müfredat gereği bir ders saati olarak yapıldığı; özel okullarda ise müzik derslerinin ek dersler ile desteklendiği, ders saatinin dışında da öğrencilerin bireysel çalgı, orkestra ve koro gibi etkinliklerde görev aldıkları tespit edilmiştir. Bununla birlikte özel okul öğrencilerinin kurum dışında gerçekleştirilen farklı müzik etkinliklerine de katıldıkları belirlenmiştir. Bireyin müzikal becerilerinin gelişiminin yanında farklı pek çok gelişimine de yön veren müzik eğitimine yönelik olarak özel okullardaki uygulamalara benzer şekilde devlet okullarında da haftalık müzik ders saatlerinin ve müzik eğitimi etkinliklerinin artırılmasının öğrencilerin farkındalık düzeylerinin artmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir (Aksu, 2007, aktaran Haskan Avcı, 2016; Karaca, Sarı & Ağca, 2017).

Devlet okullarında görev yapan müzik öğretmenlerinin ders yüklerinin az olduğu; özel okullarda görev yapan öğretmenlerin ise yoğun bir ders yükü ve iş yükü ile stres altında çalıştıkları tespit edilmiştir. Devlet ve özel okullarda görev yapan öğretmenlerin stres düzeylerinin tespitine ilişkin farklı çalışmaların yapıldığı belirlenmiştir. Araştırmanın sonucundan farklı olarak Erden (2015) yapmış olduğu çalışmada devlet ve özel okullarında çalışan öğretmenlerin stres düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır. Söz konusu bu farklılığın araştırmanın çalışma grubunda yer alan özel okulda görev yapan müzik öğretmenlerinden kaynaklandığı; özel okullarda görev yapan müzik öğretmenlerinin devlet okullarındaki müzik öğretmenlerine kıyasla yöneticilerinin yoğun ve plansız etkinlik sahneleme talepleri ile karşı karşıya olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada özel okullardaki müzik öğretmenlerinin kurumları tarafından mesleki gelişimleri açısından desteklendiği; buna karşın yoğun ders ve iş yükünün maddi karşılığını alamadıkları, yönetimleri tarafından takdir görmediklerini düşündükleri belirlenmiştir. Taştan ve Tiryaki (2008) yapmış oldukları çalışmada özel okullarında görev yapan öğretmenlerin iş doyum düzeylerinin devlet okullarında görev yapan öğretmenlere oranla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu düşünce ile araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda özel okullarda görev yapan müzik öğretmenlerinin maddi tatminsizliklerinin ve yönetim tarafından takdir görmemelerinin, iş doyumlarını olumsuz yönde etkilediği söylenebilir. Araştırmadan elde edilen bu sonuç Taştan ve Tiryaki (2008)'nin yapmış olduğu çalışmanın sonuçları ile farklılık göstermektedir.

Araştırma sonuçlarından elde edilen bulgular ışığında aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

Her bireye eşit düzeyde eğitimden yararlanma olanağının sunulması bireyin bilgi, beceri ve yeteneklerinin ortaya çıkmasına ve öğretimin en üst basamağına ulaşma fırsatına ulaşmasına katkı sağlayacaktır. Bu nedenle en temel eğitim basamağından itibaren bireylere benzer koşulların sunulması, onun söz konusu bu fırsata ulaşabilmesi açısından gerekli görülmektedir. Ülkemizde devlet okulu ve özel okullarda uygulanan öğretim programları bağlı buldukları bakanlık tarafından hazırlanmakta ve eğitim bu öğretim programları doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Ancak özel okullarda eğitim sürecinin söz konusu öğretim programının dışında şekillendiği görülmektedir. Gerek ders saatleri gerek ders içi ve ders dışı etkinlikler açısından farklı uygulamalar gerçekleştirilen özel okullardaki öğrenciler ile devlet okullarındaki öğrencilere sunulan eğitsel

fırsatlarda farklılıklar olduğu düşünülmektedir. Bu düşünce ile devlet okullarında da programlar ve fiziki imkanlar açısından iyileştirmeye yönelik çalışmaların yapılması, öğrencilerin benzer eğitsel fırsatlara ulaşması; bilgi, beceri ve yeteneğinin ortaya çıkması açısından gerekli görülmektedir. Bu kapsamda özel okulda eğitim alan öğrencilere sunulan etkinlik çeşitliliğine benzer şekilde devlet okulundaki öğrencilere de müzik ders saatinin dışında farklı müzikal etkinlik fırsatlarının sunulması bu öğrencilerin farkındalık düzeylerinin artmasına katkı sağlaması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Öğretmenin mesleki açıdan beklentilerinin karşılanma durumu onun işine karşı duyduğu hoşnutluk olan iş doyumunu önemli ölçüde etkilemekte; diğer öğretmenlerle/öğrencileriyle ve yönetim ile arasındaki ilişkisi, düşüncelerinin taktir görmesi, ekonomik tatmin, çalışma saatleri gibi etmenler söz konusu bu iş doyumunu etkileyen faktörler arasında yer almaktadır (Vural, 2004). Bir öğretmenin iş doyumunun yüksek olması gerçekleştireceği eğitimin etkililiği ve verimliliğini olumlu yönde etkileyecek ve öğrencilerine edindirdiği kazanımların üst düzeyde olmasına, yetiştirdiği neslin yaşamına yön verebilmesine katkı sağlayacaktır. Bu düşünce ile etkili bir eğitim aracı ve alanı olan müzik eğitimini gerçekleştiren müzik öğretmenlerinin iş doyumlarının yüksek olmasının geleceğe yön verecek yaratım gücü ve beğeni düzeyi yüksek bireylerin yetişmesi açısından önemli görülmektedir. Bu kapsamda özel okullarda görev yapan müzik öğretmenlerinin ekonomik koşullarının ve çalışma saatlerinin iyileştirilmesine yönelik düzenlemelere gidilmesi; devlet okullarında ise genelde okul imkanlarının özelde müzik eğitiminin gerçekleştirildiği fiziksel koşulların iyileştirilmesi ve müzik eğitimine yönelik eğitsel çeşitliliğin sağlanması gerekli görülmektedir.

Kaynakça/References

- Akıncı, M. (2018). Müzik Eğitiminde Çocuk Şarkılarının Seçimi: Eğitim Programı, Teknik, Fiziksel, Duygusal Durumlar ve Çeşitli Diğer Etmenler. *Journal Of International Social Research*, 11(59), 700-709. <https://doi.org/10.17719/jisr.2018.2679>
- Akpınar, M., & Karataş, M. (2019). İlkokul Müzik Dersi Öğrenci Çalışma Kitaplarının Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Dayalı Olarak İncelenmesi ve Değerlendirilmesi. *Zeitschriftfürdiewelt Der Türken/Journal Of World Of Turks*, 11(2), 169-188. Erişim Tarihi: 24 Nisan, 2020, <http://zfw.org/index.php/ZfWT/article/viewArticle/1144>.
- Baş, G. (2014). Lise Öğrencilerinde Yabancı Dil Öğrenme Kaygısı: Nitel Bir Araştırma. *Pamukkale University Journal Of Education*, 2(36), 101-119. http://pauegitimdergi.pau.edu.tr/Makaleler/532850612_8.pdf.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Cüceoğlu Önder, G., & Yıldız, E. (2017). İlkokul 4. Sınıf ve Ortaokul 5. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında Yer Alan Kazanımların Gerçekleşme Durumuna İlişkin Ders Öğretmenlerinin Görüşleri (Çankırı İli Örneği), *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 98-113. <http://ekvad.com/articles/ilkokul-4.-sinif-ve-ortaokul-5.-sinif-muzik-dersi-ogretim-programinda-yer-alan-kazanimlarin-gerceklesme-durumuna-iliskin-ders-ogretmenlerinin-gorusleri-cankiri-ili-ornegi.pdf>.
- Çepni, S. (2018). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş* (8. Baskı). Trabzon: Celepler Matbaacılık Yayın ve Dağıtım.
- Dwipmallika, D. (2017). Effects of Privatization on Educational Quality and Quantity-Comparison of Government and Private Primary Schools in Assam With Special Reference to Guwahati: A Study. *The Clarion- International Multidisciplinary Journal*, 6(1), 75-82. Erişim Tarihi: 24 Nisan, 2020. <https://www.indianjournals.com/ijor.aspx?target=ijor:cla&volume=6&issue=1&article=013>.
- Erden, G. (2015). *Devlet Okulları ve Özel Okullarda Çalışan Öğretmenlerin Stres Düzeyleri ile Stres Faktörleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Beykent Üniversitesi, İstanbul.

- Gören, R., & İnaç, H. (2017). Kamu ve Özel Okullarda Görevli Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Yaratıcılık Düzeyleri Arasındaki Farklar. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(52), 738-740. http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt10/sayi52_pdf/5egitim/goren_ridvan.pdf.
- Haskan Avcı, Ö. (2016). Müzik ve Kimlik Kazanımı Bağlamında İki Çocuk Romanının Karşılaştırılması: “Hayta” ve “Yol Arkadaşım Banço”. *Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 129(11), 442-457.
- Iqbal, M. (2012). Public Versus Private Secondary Schools: A Qualitative Comparison. *Journal of Research and Reflections in Education*, 6(1), 40-49. Erişim Tarihi: 24 Nisan, 2020, <http://eds.b.ebscohost.com/abstract?site=eds&scope=site&jrnl=19955243&AN=82754972&h=kf%2frnOw%2blukJ4x4fOId3hlFdpzx4F0MARUZWBDR0Mu4tePKHcRYfKjZBS7EabVK%2f8gFE9C%2fDlshOAUrvrCFtuQ%3d%3d&crl=f&resultLocal=ErrCrlNoResults&resultNs=Ehost&crlhashurl=login.aspx%3fdirect%3dtrue%26profile%3dehost%26scope%3dsite%26authtype%3dcrawler%26jrn1%3d19955243%26AN%3d82754972>.
- Karaca, M., Sarı, H., & Ağca, İ. (2017). Zihinsel Engelli Bireylerin Arkadaş İlişkileri Geliştirmede Grupla Müzik Etkinliklerinin Öneminin Değerlendirilmesi. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 21-33.
- Küçüköncü, Y. (2000). Sınıf Öğretmenliğinde Müzik Eğitimi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 8-12.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2013). *İlköğretim Kurumları (İlkokul- Ortaokul) Haftalık Ders Çizelgesi*. Erişim Tarihi: 24 Nisan, 2020, <https://ttkb.meb.gov.tr/www/haftalik-ders-cizelgeleri/kategori/7>.
- Öztopalan, E. (2007). *İlköğretim Düzeyindeki Özel Okullar ile Devlet Okullarının 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Taştan, M., & Tiryaki, E. (2008). Özel ve Devlet İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Eğitim ve Bilim*, 33(147), 54-70.
- Türkmen, E.F. (2016). *Müzik Eğitiminde Yeni Yöntemleri*, 1. Baskı, Ankara: Pegem Yayınevi.
- Uçan, A. (2018). *Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum*, Genişletilmiş 4. Baskı, Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Üzümlü, S. (2019), *Okullarda ve Devlet Okullarındaki Müzik Eğitiminin Farklı Değişkenler Açısından Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Vural, B. (2004). *Öğrenci Merkezli Eğitim ve Çoklu Zeka*. İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, M. (2019). *Devlet Okulları ve Özel Okullarda Çalışan Ortaokul Müzik Öğretmenlerinin Çalışma Şartlarına Yönelik Durum Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.